

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

τεύχος 2ο

Μαρτιος – Απριλιος 1985

Διμηνιαία έκδοση

του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

«ΥΓΕΙΑΣ ΘΕΡΑΠΙΑ»
ΕΣΔΕΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου
Β. Λανάρα
Μ. Μαλγαρινού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Ανωτέρα Σχολή Αδελφών Νοσοκόμων
Σεβαστουπόλεως 16 - Αθήνα

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοθεσία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

ΕΒΗΤΑ
medical arts

εταιρεία ιατρικών
γραφικών τεχνών
και δημοσιότητας

Κατεχάκη & Αδριανείου 3 - 115 25 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 67 14 371 - 67 14 340

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εμβάσματα - Επιταγές
Περιοδικό ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
Πύργος Αθηνών - Γ κτίριο II: 1α
Μεσογείων 2 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 7702861

Τιμή τεύχους 100 δρχ.
Για σπουδάστριες 50 δρχ.
Ετήσια 500 δρχ.
Ετήσια στο εξωτερικό \$10

1. Η ψυχιατρική Αδελφή
Η προσωπικότητα και τα ηθικά της προσόντα
Αφροδίτη Ραγιά 47
2. Πώς επιδρά το παιχνίδι στην ψυχική και
κοινωνική διαμόρφωση του παιδιού (Πρώτο μέρος)
Ειρήνη Γουλιά 61
3. Διεθνές Συμβούλιο Νοσοκόμων 69
4. Μνήμη Σοφίας Κιουμουρτζόγλου
Μ. Ρωμανίδου - Χατζέλια 81
5. Υποτροφίες 84

Σύγχρονα Υπνωτικά και Επίδοση
(από το Συμπόσιο Νυρεμβέργης Οκτωβρίου 1985)

Η ασφάλεια ενός ορειβάτη εξαρτάται και από το υπνωτικό που παίρνει. Αυτό και άλλα επίκαιρα θέματα σχετικά με τα αποτελέσματα και τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων υπνωτικών ήταν το κύριο θέμα συζήτησης ενός διεθνούς συμποσίου που έγινε στη Νυρεμβέργη της Γερμανίας στις 11 και 12 Οκτωβρίου. Στο Συμπόσιο παραβρέθηκαν προσωπικότητες που έχουν ειδικά ασχοληθεί με τα προβλήματα του ύπνου και τη θεραπευτική αγωγή του, όπως ο William Dement της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Stanford (USA), ο Anthony Nicholson του Ινστιτούτου Αεροναυτικής Ιατρικής της Βασιλικής Αεροπορίας (UK), ο Darrell Abernethy του Ιατρικού Κολλεγίου Baylor (USA) και ο Συνταγματάρχης E. Donaldson, Σύμβουλος Διαστημικής Ιατρικής (Australia), καθώς και ιατρικές προσωπικότητες από όλο το κόσμο. Από την Ελλάδα παραβρέθηκαν ο Καθηγητής Νευρολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Κορνήλιος Ρουτσώνης και ο Διευθυντής Ψυχιατρικής Κλινικής του Κρατικού Θεραπευτηρίου Ψυχικών Παθήσεων Αθηνών, Ηλίας Φράγκος.

Οι ερευνητές εξέτασαν το πως επηρεάζεται η καθημερινή συμπεριφορά από τη φαρμακοκινητική, την απορρόφηση, την ημιπερίοδο ζωής και το μεταβολισμό των υπνωτικών φαρμάκων.

Επίσης εξετάστηκε και η προκαλούμενη από τα φάρμακα πρωινή υπνηλία, ως και η επίδραση της στη καθημερινή επίδοση. Οι επιστήμονες συζήτησαν το ρόλο των βραχείας δράσης υπνωτικών, όπως της τεμαζεπάμης (Normison) σε περιπτώσεις όπου η πρωινή εγρήγορση είναι ζωτικής σημασίας, όπως για τους ορειβάτες παραδείγματος χάρη των Ιμαλαΐων ή τους επιχειρηματίες και διευθυντές επιχειρήσεων που ταξιδεύουν συχνά αεροπορικά. "Η τεμαζεπάμη είναι ένα χρήσιμο υπνωτικό ειδικά για όσους ταξιδεύουν και υποφέρουν από διαταραχές του ύπνου που οφείλονται σε κόπωση, αλλαγή περιβάλλοντος και αλλαγή της ώρας" είπαν οι Deepak Malhotra και E. Danielson.

Οι σύεδροι επίσης καθόρισαν τρόπους μετρήσεως της πρωινής υπνηλίας που πολλές φορές προκαλείται από τη χρήση των υπνωτικών ως και την επιρροή τους στη καθημερινή επίδοση. Η χρησιμότητα των καταγραφών του ηλεκτροεγκεφαλογράφου και των τεστ ψυχοκινητικού συντονισμού (όπως στην οδήγηση) για τη καταγραφή της έκτασης της αρνητικής επίδρασης των φαρμάκων έτυχε ιδιαίτερης προσοχής. "Σε οδηγούς της ομάδας που ελάμβαναν τεμαζεπάμη (Normison) σημειώθηκαν λιγότερα λάθη στο χειρισμό του αυτοκινήτου, ενώ οι οδηγοί της ομάδας φλουνιτραζεπάμης έκαναν κατά τι περισσότερα λάθη", ανέφεραν οι U. Schmidt και E. Reuther, της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

Το συμπόσιο έκλεισε με συζήτηση επί της κλινικής δράσης των υπνωτικών. Οι σύεδροι συνόψισαν τις ενδείξεις θεραπείας και σύστησαν την αναγραφή των ενδεδειγμένων υπνωτικών ανάλογα με τον τύπο της αϋπνίας του κάθε ασθενή.

ΜΝΗΜΗ ΣΟΦΙΑΣ ΚΙΟΥΜΟΥΡΤΖΟΓΛΟΥ**Μ. Ρωμανίδου-Χατζέλια**

Αιδεσιμότητα, κύριε Βουλευτά, κυρίες, δεσποινίδες και κύριοι, που τιμάτε με την παρουσία σας την επιμνημόσυνη αυτή τελετή στη μνήμη αξέχαστων συναδέλφων και αγαπητών αδελφών.

Πριν αναφερθώ στην προσωπικότητα της Σοφίας Κιουμουρτζόγλου θα ήθελα να ευχαριστήσω την οργανωτική επιτροπή αυτής της σεμνής τελετής για την ιδιαίτερη τιμή που μου έκαναν αναθέτοντάς μου την παρουσίαση της επιμνημόσυνης ομιλίας για τη Σοφία μας, την προϊσταμένη αδελφή Κιουμουρτζόγλου, που υπηρέτησε στο θεραπευτήριο ο «Ευαγγελισμός» των Αθηνών.

Αλήθεια αισθάνομαι ανήμπορη, νοιώθω ότι είναι κάτι πέρα από τις περιορισμένες δυνατότητές μου να περιγράψω αυτό που θα ήθελα για έναν άνθρωπο, για μια ψυχή που δόθηκε ολοκληρωτικά σ' ένα κατ' εξοχή κοινωνικό έργο με ζηλευτή αφοσίωση και αληθινή αγάπη. Αλλά θα προσπαθήσω καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια ν' αναφερθώ μέσα στα περιορισμένα περιθώρια του χρόνου αυτής της παρουσίασης στην αγαπητή μας συνάδελφο Σοφία Κιουμουρτζόγλου.

Σοφία, διστάζω πώς από υηλά διαμαρτύρεσαι, γιατί η μεγάλη μετριοφροσύνη, που επί τόσα χρόνια καλλιέργησες με αγώνες πνευματικούς, δεν σ' αφήνει ν' ακούσεις αυτά που θα σου πούμε με ειλικρίνεια για τον ατσάλινο χαρακτήρα σου και τη δυναμική προσωπικότητα που διέδετες. Όμως το θεωρούμε χρέος, γιατί έφυγες από ανάμεσά μας ξαφνικά, διανύοντας το μακρύ δρόμο, που οδηγεί στον ουρανό, σε ελάχιστες ίσως στιγμές της ώρας, χωρίς να δώσεις σε όλες εμάς, που σε γνωρίσαμε στο διάβα της ζωής, την ευκαιρία να ζήσουμε τις τελευταίες στιγμές της ζωής σου, ν' ανακουφίσουμε τον πόνο σου, να σκουπίσουμε το δάκρυ σου, να ξεδιγιάσουμε τη δίψα σου και να σου πούμε το τελευταίο αντίο αδελφή μας.

Η Σοφία Κιουμουρτζόγλου, διέδετε ένα δυνατό χαρακτήρα, που άντεχε στους πολυποίκιλους πειρασμούς μιας απαιτητικής και σκληρής δουλειάς. Αξιοπρεπής πάντα και ευγενής έσκυβε ταπεινά το κεφάλι ακόμη και όταν φανερά αδικείτο. Προσιτή σε όλους μαζί και προσινης ήταν ένα φωτεινό παράδειγμα αφοσίωσης στο έργο, που αγάπησε με τόσο πάθος. Υπηρέτησε τον πάσχοντα συνάνθρωπο με αφοσίωση, ανιδιοτέλεια και πραγματικό ενδιαφέρον, στάθηκε δίπλα στον πονεμένο σαν πραγματική αδελφή, προσπλωμένη σταθερά στα πνευματικά ιδεώδη της κοινωνικής της αποστολής, αγηφώντας υπερβάλλοντα κόπο, στερήσεις ή έλλειψη στοιχειωδών ανέσεων. Συνεπής πάντοτε στις πολλές και δύσκολες απαιτήσεις μιας σκληρής δουλειάς. Οι ασθενείς που είχανε την τύχη να νοσηλευθούν από τα χέρια της ένοιωθαν ασφαλείς απολαμβάνοντας κοντά της τις καλύτερες ή μάλ-

λον τις άριστες νοσηλευτικές φροντίδες.

Ήταν σταθερά προσηλωμένη στο καθήκον το δύσκολο και επίπονο, ικανοποιημένη πάντα με το απόλυτα απαραίτητο. Αγάπησε το έργο της Νοσηλεύτριας Αδελφής, για το οποίο διέδωσε απεριόριστα τις δυνάμεις της, σωματικές και ψυχικές, στα νεανικά και ώριμα χρόνια της ζωής της και αφοσιώθηκε σε μια κοινωνική αποστολή πράγματι δύσκολη, με απαιτήσεις πολλές για προσωπικές δυσίες, νοσηλεύοντας με τα στιβαρά και επιδέξια χέρια της τον άρρωστο. Τον ανακούφιζε με όλους τους τρόπους, που ο πλούτος της αγάπης της διέδετε, για ν' απαλύνει τον πόνο και να σκουπίσει τον ιδρώτα και το δάκρυ της αγωνίας, να παρηγορήσει τον απελπισμένο, να βοηθήσει τον ανήμπορο και αδύναμο αδελφό. Από τα πρώτα χρόνια της μεγάλης της απόφασης, ζωσμένη το λέντιο της διακονίας, προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες σε εκατοντάδες νοσηλευόμενους, που πέρασαν από τα χέρια της, νοσηλεύοντας όχι μόνο το πονεμένο σώμα αλλά φροντίζοντας ταυτόχρονα, με διάφορους τρόπους που επινοούσε η αγάπη της, για το πνεύμα και την ψυχή του αρρώστου, συμβάλλοντας έτσι αδόρυβα και ταπεινά στη διαμόρφωση μιας υγιούς κοινωνίας. Γρήγορα εντάχθηκε στο Σώμα των Διπλωματούχων Αδελφών Νοσοκόμων μετά από φοίτησή της στην Σχολή Αδελφών του Θεραπευτηρίου ο «Ευαγγελισμός». Σαν διπλωματούχος αδελφή εργάσθηκε σε πολλά τμήματα του Νοσοκομείου αφήνοντας πίσω της ανεξίτηλη σφραγίδα ενός φωτεινού παραδείγματος προσήλωσης στο έργο που τόσο πολύ αγάπησε.

Συγκαταβατική πάντα και διαλακτική, με την ώριμη κρίση που διέδετε, έκανε τους συνεργάτες της να εκτιμούν τη σκέψη της και ακόμη να αισθάνονται ασφαλείς και ήσυχoi εργαζόμενοι μαζί της σ' ένα τόσο λεπτό και ευαίσθητο χώρο, στο χώρο της υγείας. Δεν έβρισκε ποτέ κανείς μεγάλη στη δουλειά της, γιατί πάντοτε την εκτελούσε τέλεια. Με την αδελφή Κιουμουρτζόγλου στις επάλξεις των νοσηλευτικών αγώνων στο Τμήμα ήταν όλα τακτοποιημένα και διευθετημένα με τον καλλίτερο δυνατό τρόπο. Αγωνίστηκε σκληρά στα πρώτα χρόνια με δεκάδες άλλες Διπλωματούχες Αδελφές για την εξύγωση και αναβάθμιση του νοσηλευτικού έργου προσφέροντας άοκνες και σωστές υπηρεσίες στον όμορφο αυτό αγώνα με την υψηλή ποιότητα της νοσηλευτικής της εργασίας. Δουλειά σκληρή και αβάστακτη που ξεπερνούσε πολλές φορές τις περιορισμένες σωματικές δυνάμεις αλλά γέμιζε με βαθιά ικανοποίηση το πνεύμα και την ψυχή.

Στην μνήμη όλων μας η Σοφία Κιουμουρτζόγλου θα μείνει ένα λαμπρό παράδειγμα άξιο μίμησης.

Αλλά ας μου επιτραπεί στην δύμησή της σήμερα να μνημονεύσω και άλλες αγαπητές συναδέλφους, που έφυγαν από κοντά μας πολύ νωρίτερα από την Σοφία, ενεργά μέλη της τότε Κίνησης Θεσσαλονίκης γαλουχημένες και αυτές μέσα από τον ίδιο πνευματικό χώρο, που ξεκίνησαν άλλες νωρίτερα και άλλες αργότερα για την μεγάλη αυτή κοινωνική αποστολή, διαδέτοντας με ενθουσιασμό και νεανικό παλμό τη φρεσκάδα της νιότης τους, το νεανικό ενθουσιασμό και τις δυνάμεις τους για την υπηρεσία του πλησίον. Ενδεικτικά θα αναφέρω την Θάλεια Σταματοπούλου, την Τερυιδέα Δουμάνη και την Μαρία Παθανούσκα, για να περιορισθώ μόνο σ' αυτές με τις οποίες η Σοφία Κιουμουρτζόγλου βρέθηκε μέσα στον ίδιο εργασιακό χώρο, συνεργ-

γάσθηκε, συναγωνίστηκε, συνέφαγε και έζησε μέρες ευφρόσυνες, πνευματικές, χαρούμενες. Και όταν αργά στη σιγή της βραδιάς καταλάγιαζε το πνεύμα μαζί απαλά και γλυκά σιγοτραγουδούσανε: «και είναι σαν τώρα μόλις ν' αρχίζουμε...»

Οι αδελφές μας αυτές μαζί με πολλές άλλες συνέβαλαν με την προσφορά πολύτιμων υπηρεσιών θετικά στην εξύγωση ενός επαγγέλματος, που, αλήθεια, ήταν τότε κοινωνικά τόσο ταπεινωμένο, και του δώσανε καινούργιο νόημα και αξία και το μετέβαλαν σε λειτούργημα και έργο ιερής αποστολής.

Σας αξίζει αείμνηστες αδελφές μας η τιμή και ο έπαινος, που δίκαια σας απονέμεται σήμερα στη σιγή αυτής της βραδιάς, μέσα σ' αυτήν τη σεμνή και απλή τελετή, που οργανώθηκε στην μνήμη σας. Και είμαστε απόλυτα βέβαιες πως οι ψυχές σας εκεί ψηλά θα αγάλλονται περιδιαβαίνοντας τα ανθοστόλιστα και όμορφα μονοπάτια του παραδείσου «ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν».

Εἶν η μνήμη σας αἰωνία.

Θεσσαλονίκη 31/3/1985

Υποτροφίες

Ο Σύλλογος Αμερικανίδων Κυριών δίνει στον Εθνικό Σύνδεσμο Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος (ΕΣΔΝΕ) μικρό χρηματικό ποσό προκειμένου Αδελφές, μέλη του, να παρακολουθήσουν μικρής διάρκειας μετεκπαιδευτικό πρόγραμμα στην Αλλοδαπή.

Το χρηματικό ποσό που προσφέρεται στο κάθε άτομο είναι 40.000 - 60.000 δρχ.

Οι ενδιαφερόμενες για την υποτροφία αυτή μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις στον ΕΣΔΝΕ. Για να γίνει η αίτηση δεκτή, η ενδιαφερόμενη πρέπει να:

- είναι μέλος του ΕΣΔΝΕ
- γνωρίζει τη γλώσσα της χώρας, που θα παρακολουθήσει το πρόγραμμα

Η ημερομηνία υποβολής αιτήσεων λήγει στις 1/12/85.
